

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2015)0252

Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) läbirääkimised

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2015. aasta resolutsioon Euroopa Parlamendi soovitustega komisjonile Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) läbirääkimisteks (2014/2228(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 14. juunil 2013 nõukogus ühehäälselt vastuvõetud ELi juhiseid läbirääkimiste pidamiseks Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise transatlantilise kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) üle¹, mille salastatuse nõukogu kustutas ja mille ta avaldas 9. oktoobril 2014,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 168–191 ja eelkõige artikli 191 lõikes 2 nimetatud ettevaatusprintsipi,
- võttes arvesse 26. märtsil 2014 toimunud ELi ja USA tippkohtumisel tehtud ühisavaldust²,
- võttes arvesse volinik Cecilia Malmströmi ja USA kaubandusesindaja Michael Fromani 20. märtsi 2015. aasta ühisavaldust avalike teenuste väljajätmise kohta ELi ja USA kaubanduslepingutest,
- võttes arvesse nõukogu 20. märtsi 2015. aasta järeldusi Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse kohta,
- võttes arvesse nõukogu 21. novembri 2014. aasta järeldusi Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse kohta³,
- võttes arvesse 16. novembri 2014. aasta ühisavaldust, mille tegid USA president Barack Obama, komisjoni president Jean-Claude Juncker, Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy, Ühendkuningriigi peaminister David Cameron, Saksamaa kantsler Angela Merkel, Prantsusmaa president François Hollande, Itaalia

¹ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11103-2013-DCL-1/et/pdf>

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141920.pdf

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145906.pdf

peaminister Matteo Renzi ja Hispaania peaminister Mariano Rajoy pärast kohtumist Austraalias Brisbane'is toimunud G20 tippkohtumise raames¹,

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 26.–27. juuni 2014. aasta järeldusi²,
- võttes arvesse president Junckeri 15. juuli 2014. aasta poliitilisi suuniseid uuele komisjonile „Euroopa uus algus: minu tegevuskava töökohtade loomiseks ning majanduskasvu, õigluse ja demokraatlike muutuste tagamiseks”³,
- võttes arvesse komisjoni 25. novembri 2014. aasta teatist komisjoni kolleegiumile Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse läbirääkimiste läbipaistvuse kohta (C(2014)9052)⁴ ning komisjoni 25. novembri 2014. aasta otsuseid komisjoni liikmete ning organisatsioonide ja füüsilisest isikust ettevõtjate vahelisi kohtumisi käsitleva teabe avaldamise kohta (C(2014)9051) ning komisjoni peadirektorite ning organisatsioonide ja füüsilisest isikust ettevõtjate vahelisi kohtumisi käsitleva teabe avaldamise kohta (C(2014)9048), Euroopa Liidu Kohtu otsuseid ja arvamusi (C-350/12 P, 2/13, 1/09) juurdepääsu kohta institutsioonide dokumentidele ning Euroopa Ombudsmani 6. jaanuari 2015. aasta otsust lõpetada omaalgatuslik uurimine (OI/10/2014/RA), mis puudutas seda, kuidas Euroopa Komisjon käsitleb teabenõudeid ja taotlusi dokumentidele juurdepääsuks (läbipaistvus),
- võttes arvesse ELi-USA energianõukogu 3. detsembri 2014. aasta ühisavaldust⁵,
- võttes arvesse 2004. aastal kasutusele võetud ELi ühtset lähenemisviisi toiduohutusele („talust toidulauale”)⁶,
- võttes arvesse komisjoni 13. jaanuari 2015. aasta aruannet, milles käsitletakse veebipõhist avalikku konsultatsiooni investeringute kaitse ning investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise kohta Atlandi-üleises kaubandus- ja investeerimispartnerluses (SWD(2015)0003),
- võttes arvesse kirjalikke ettepanekuid, mille EL esitas USAgas peetavaks aruteluks Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse läbirääkimisvoorudes, eeskätt ettepanekuid, mille salastatus on komisjon kustutanud ja mille ta on avaldanud, muu hulgas ELi kirjalikke seisukohti „TTIP regulatory issues - engineering industries”⁷, „Test-case on functional equivalence: proposed methodology for automotive regulatory equivalence”⁸ ja „Trade and sustainable development chapter/labour and environment: EU paper outlining key issues and elements for provisions in the TTIP”⁹, ning kirjalikke ettepanekuid tehniliste kaubandustökete¹⁰, sanitaar- ja

1 http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-1820_en.htm

2 <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-79-2014-INIT/et/pdf>

3 http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_et.pdf

4 http://ec.europa.eu/news/2014/docs/c_2014_9052_en.pdf

5 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2341_en.htm

6

http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/information_sources/docs/from_farm_to_fork_2004_en.pdf

7 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153022.pdf

8 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153023.pdf

9 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153024.pdf

10 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153025.pdf

fütosanitaarmedetmete¹, tolli ja kaubanduse lihtsustamise², väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde)³, konkurentsivõimet käsitlevate võimalike sätete⁴, riigiettevõtete ja eri- või ainuõiguse või privileegidega ettevõtjaid käsitlevate võimalike sätete⁵, toetusi käsitlevate võimalike sätete⁶, vaidluste lahendamise kohta⁷ ja regulatiivset koostööd käsitlevate esialgsete sätete kohta⁸,

- võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse kohta, mis võeti vastu täiskogu 110. istungjärgul (11.–13. veebruar 2015), ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 4. juunil 2014 vastuvõetud arvamust „Atlandi-ülesed kaubandussuhted ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee seisukohad seoses koostöö tõhustamise ning ELi ja USA võimaliku vabakaubanduslepinguga”,
- võttes arvesse ECORYSi 28. aprillil 2014. aasta komisjonile esitatud algetapi lõpparuannet kaubanduse jätkusuutlikkuse mõjuhindangu kohta, millega toetatakse Euroopa Liidu ja USA laiaulatusliku kaubandus- ja investeerimislepingu läbirääkimisi („Trade Sustainability Impact Assessment on the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) between the European Union and the United States of America”)⁹,
- võttes arvesse komisjoni 2015. aasta aruannet kaubandus- ja investeerimistõkete kohta (COM(2015)0127)¹⁰,
- võttes arvesse üksikasjalikku hinnangut ELi-USA Atlandi-üleste kaubandus- ja investeerimispartnerlust käsitleva Euroopa Komisjoni mõjuhindangu kohta („EU-US Transatlantic Trade and Investment Partnership. Detailed Appraisal of the European Commission's Impact Assessment”), mille Euroopa Poliitikauuringute Keskus avaldas Euroopa Parlamendi jaoks 2014. aasta aprillis,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, eeskätt 23. oktoobri 2012. aasta resolutsiooni kaubandus- ja majandussuhete kohta Ameerika Ühendriikidega¹¹, 23. mai 2013. aasta resolutsiooni ELi kaubandus- ja investeerimisläbirääkimiste kohta Ameerika Ühendriikidega¹² ning 15. jaanuari 2015. aasta resolutsiooni Euroopa Ombudsmani 2013. aasta tegevust käsitleva aastaaruande kohta¹³,
- võttes arvesse kodukorra artikli 108 lõiget 4 ja artiklit 52,
- võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit ning väliskomisjoni, arengukomisjoni, majandus- ja rahanduskomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni,

¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153026.pdf
² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153027.pdf
³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153028.pdf
⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153029.pdf
⁵ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153030.pdf
⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153031.pdf
⁷ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153032.pdf
⁸ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/february/tradoc_153120.pdf
⁹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/may/tradoc_152512.pdf
¹⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/march/tradoc_153259.pdf
¹¹ ELT C 68 E, 7.3.2014, lk 53.
¹² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0227.
¹³ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0009.

keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, õiguskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni, põhiseaduskomisjoni ja petitsioonikomisjoni arvamusi (A8-0175/2015),

- A. arvestades, et eksportkaubandus ja majanduskasv investeeringute kaudu on peamised töökohtade loomist ja majanduskasvu hoogustavad tegurid, mis ei nõua valitsustepoolseid investeeringuid;
- B. arvestades, et ELi sisemajanduse koguprodukt on suures osas sõltuv kaubandusest ja ekspordist ning SKPle tulevad kasuks kaubandus ja investeeringud, mis põhinevad kindlatel eeskirjadel, ning arvestades, et ambitsioonikas ja tasakaalustatud leping USAga peaks toetama Euroopa taasindustrialiseerimist ning aitama saavutada 2020. aastaks seatud eesmärki suurendada Atlandi-ülese kauba- ja teenustevahetuse tugevdamise kaudu ELi tööstuses loodava SKP osakaalu 15 %-lt 20 %-le; arvestades, et see võib luua võimalusi eelkõige VKEdele, mikroettevõtjatele (vastavalt komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ sisalduvale määratlusele), klasteritele ja ettevõtlusvõrgustikele, kes kannatavad mittetariifsete tõkete tõttu ebaproportsionaalselt rohkem kui suuremad äriühingud, kuna viimased saavad mastaabisäästu, mis võimaldab neil kergemat juurdepääsu turgudele mõlemal pool Atlandi ookeani; arvestades, et leping maailma kahe suurima majandusbloki vahel võib aidata luua ülemaailmsel tasandil kasutusele võetavaid standardeid, norme ja eeskirju, millest võidakse ka kolmandad riigid ning mis hoiaks ära maailmakaubanduse edasise killustumise; arvestades, et suutmatus jõuda läbirääkimiste teel lepinguni võimaldab teistsuguste standardite ja väärtustega kolmandatel riikidel selle rolli üle võtta;
- C. arvestades, et üheksa Euroopa Liidu liikmesriiki on juba allkirjastanud kahepoolsed lepingud USAga, mille tõttu TTIP puhul saab toetuda heale tavale ja paremini üle saada takistustest, mida need liikmesriigid kogesid;
- D. arvestades, et viimase aja kriisid ELi piiridel ja sündmused kogu maailmas tõendavad vajadust investeerida ülemaailmsesse juhtimisse ning reeglitel ja väärtustel põhinevasse süsteemi;
- E. arvestades, et ülemaailmsete turgude aina suuremat omavahelist seotust –, on hädavajalik, et poliitikakujundajad kavandaksid ja edendaksid turgude koostoimet; arvestades, et nõuetekohased kaubanduseeskirjad ja tarbetute tõkete kaotamine on lisandväärtuse loomise jaoks väga olulised ning aitavad samal ajal säilitada ja arendada tugevat, konkurentsivõimelist ja mitmekesist tööstusbaasi Euroopas;
- F. arvestades, et ELi püüded tegeleda kliimamuutuse, keskkonnakaitse ja tarbijaohutuse probleemide lahendamiseks on ELi ettevõtjatele tekitanud suuri regulatiivseid kulusid ning sellega on kaasnenud energiatoorme ja elektrienergia kõrged hinnad, ning need asjaolud võivad – kui neid TTIPs arvesse ei võeta – kiirendada ümberpaiknemist, deindustrialiseerimist ja töökohtade kadu, mis seab ohtu ELi taasindustrialiseerimise ja tööhõive eesmärgid, pannes löögi alla ka poliitilised eesmärgid, mida ELi regulatsioonide abil püütakse saavutada;
- G. arvestades, et hästi väljatöötatud kaubandusleping võiks aidata globaliseerumise

- võimalusi ära kasutada; arvestades, et tugeva ja ambitsioonika kaubanduslepingu puhul ei tohiks keskenduda üksnes tariifide ja mittetariifsete tõkete vähendamisele, vaid see peaks olema ühtlasi vahend, mis aitab kaitsta töötajaid, tarbijaid ja keskkonda; arvestades, et tugev ja ambitsioonikas kaubandusleping annab võimaluse luua raamistiku, tugevdada kooskõlas meie ühiste väärtustega regulatsiooni kõrgeima tasemeni välja, hoida sellega ära sotsiaalse ja keskkonnaalase dumpingu ning tagada kõrgetasemelise tarbijakaitse, arvestades ühist eesmärki, milleks on avatud konkurents võrdsetes tingimustes;
- H. arvestades, et kuigi ühised kõrged standardid teenivad tarbijate huve, tuleks tunnustada, et nende lähendamine on mõistlik ka äriühingute vaatepunktist, sest kõrgematest standarditest tulenevaid suuremaid kulusid kompenseerib suurem mastaabisääst 850 miljoni tarbijaga potentsiaalsel turul;
- I. arvestades, et varasemad kaubanduslepingud on toonud Euroopa majandusele märkimisväärset kasu, kuid Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse tegelikku mõju nii ELi kui ka USA majandusele on raske hinnata ja prognoosida, kuna läbirääkimised alles käivad ja uuringud annavad vastuolulisi tulemusi; arvestades, et TTIP üksinda ei lahenda ELis pikaajalisi struktuurseid majandusprobleeme ja nende põhjusi ning selles tuleks näha pigem ühte elementi ulatuslikumas töökohtade ja majanduskasvu loomise Euroopa strateegias, kusjuures ootused TTIP suhtes peaksid vastama eesmärkidele, mida läbirääkimistel püütakse saavutada;
- J. arvestades, et Venemaa embargo tagajärjed on selgelt näidanud põllumajanduse püsivat geopoliitilist tähtsust ning seda, kui oluline on omada juurdepääsu paljudele eri põllumajandusturgudele ning kui vajalikud on tugevad ja strateegilised partnerlused usaldusväärsete kaubanduspartneritega;
- K. arvestades, et Euroopa põllumajanduse jaoks on oluline tagada vastastikku kasulik kaubanduslepe USAga, et parandada ELi positsiooni ühe peamise osalisena maailmaturul, ilma et sellega ohustataks Euroopa põllumajandustoodete praegusi kvaliteedinõudeid ja nende parandamist tulevikus, säilitades samas Euroopa põllumajandusmudeli ja tagades selle majandusliku ja sotsiaalse elujõulisuse;
- L. arvestades, et kauba- ja investeringutevood ei ole omaette eesmärk ning kaubanduslepingu mõõdupuuks on tavakodanike, töötajate ja tarbijate heaolu ning majanduskasvu ja töökohtade loomist edendavatele äriühingutele pakutavad suuremad võimalused; arvestades, et TTIP peaks olema niisuguste nõuetele vastava hea kaubanduslepingu eeskuju, et me saaksime seda tulevikus kasutada näidiseks muude kaubanduspartneritega peetavatel läbirääkimistel;
- M. arvestades, et kvaliteetse tulemuse saavutamiseks on läbirääkimistel nõutav teatav konfidentsiaalsus ning et piiratud läbipaistvus varasematel läbirääkimistel on viinud puudujääkideni läbirääkimisprotsessi demokraatliku kontrolli osas;
- N. arvestades, et president Juncker on oma poliitilistes suunistes selgelt korranud, et soovib tasakaalustatud ja mõistlikku kaubanduslepingut Ameerika Ühendriikidega ning et – kuigi EL ja USA saavad astuda üksteise tootestandardite tunnustamises või Atlandi-üleste standardite väljatöötamises olulise sammu edasi – EL ei too ohvriks oma (toidu)ohutus-, tervishoiu-, loomatervise, sotsiaal-, keskkonna- ja andmekaitse standardeid ning kultuurilist mitmekesisust; tuletab meelde, et toiduohutuse,

eurooplaste isikuandmete kaitse ja üldhuviteenuste küsimustes läbirääkimistel mõõndusi ei tehta, välja arvatud juhul, kui eesmärk on saavutada kõrgem kaitsetase;

- O. arvestades, et oluline on tagada nn Safe Harbori ja andmekaitset käsitleva raamlepingu üle peetavate läbirääkimiste lõpuleviimine rahuldavate tulemustega;
- P. arvestades, et president Juncker on oma poliitilistes suunistes ühtlasi selgelt märkinud, et ei kavatse leppida sellega, et investeringutega seotud vaidlustes piiravad liikmesriikide kohtute pädevust erikorrad; arvestades, et nüüd, kui investeringute kaitset ning investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamist Atlandi-üleses kaubandus- ja investeerimispartnerluses käsitleva avaliku konsultatsiooni tulemused on kättesaadavad, peavad ELi kolm institutsiooni kodanikuühiskonna ja äri sektoriga arvamusi vahetades ja tähelepanekuid arvesse võttes eraldi ja koos arutelusid parima viisi üle, kuidas saavutada investeringute kaitse ja investorite võrdne kohtlemine ning tagada sealjuures riikide reguleerimisõigus;
- Q. arvestades, et Euroopa Parlament toetab täielikult nõukogu otsust kaotada läbirääkimisjuhiste salastatus, samuti komisjoni läbipaistvusalgatust; arvestades, et kogu Euroopas toimuv elav avalik arutelu Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse üle on näidanud, et TTIP läbirääkimisi tuleb pidada läbipaistvamalt ja kaasavamalt, võttes arvesse Euroopa kodanike väljendatud muresid ning teavitades üldsust läbirääkimiste tulemustest;
- R. arvestades, et USA ja ELi vahelised kõnelused on kestnud alates 2013. aasta juulist, kuid praeguseni ei ole ühises tekstis kokku lepitud;
- S. arvestades, et TTIP kujuneb eeldatavasti segalepinguks, mille peavad ratifitseerima Euroopa Parlament ja kõik 28 ELi liikmesriiki;
- 1. on arvamusel, et EL ja USA on peamised strateegilised partnerid; rõhutab, et Atlandi-ülene kaubandus- ja investeerimispartnerlus (TTIP) on ELi ja USA viimase aja projektidest kõige olulisem ning see peaks elavdama Atlandi-ülest partnerlust tervikuna, mitte ainult kaubanduse valdkonda; rõhutab, et lepingu edukas sõlmimine on suure poliitilise tähtsusega;
- 2. annab komisjonile käimasolevate Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse läbirääkimistega seoses järgmised soovitusel:
 - a) seoses kohaldamisala ja laiema kontekstiga
 - i) tuleb tagada, et Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) üle peetavate läbipaistvate läbirääkimiste tulemusel sõlmitakse ambitsioonikas, laiahaardeline ja tasakaalustatud ning kõrgetasemeline kaubandus- ja investeerimisleping, mis aitab edendada jätkusuutlikku majanduskasvu, tuues kõigile liikmesriikidele ühist kasu ning vastastikust kasu partneritele, aitab tõsta rahvusvahelist konkurentsivõimet ja luua ELi äriühingutele, eeskätt VKEdele, uusi võimalusi, toetab kvaliteetsete töökohtade loomist Euroopa kodanikele ning toob otsest kasu Euroopa tarbijatele; lepingu sisu ja rakendamine on läbirääkimiste kiirusest olulisem;
 - ii) tuleb rõhutada, et kuigi Atlandi-ülese kaubandus- ja

investeeringpartnerluse läbirääkimised hõlmavad läbirääkimisi kolme peamise valdkonna üle – vastastikuse turulepääsu ulatuslik parandamine (kaupade, teenuste, investeeringute ja riigihangete puhul kõikidel valitsemise tasanditel), mittetariifsete tõkete vähendamine ja õigusraamistike kooskõla suurendamine ning ühiste eeskirjade väljatöötamine ülemaailmse kaubanduse ühiste probleemide ja võimaluste käsitlemiseks –, on kõik need valdkonnad võrdselt olulised ja need tuleb võtta laiaulatuslikku paketti; Atlandi-ülene kaubandus- ja investeeringpartnerlus peaks olema ulatuslik ja siduv kõikidel valitsemistasanditel mõlemal pool Atlandi ookeani ning lepinguga peaks kaasnema kestev tegelik vastastikune turu avatus ja kohapealne kaubanduse lihtsustamine ning selles tuleks pöörata erilist tähelepanu suurema Atlandi-ülese koostöö saavutamise struktuursetele meetmetele, järgides samal ajal õiguslaseid standardeid ja kaitstes tarbijaid ning takistades sotsiaalset, maksu- ja keskkonnaalast dumpingut;

- iii) tuleb meeles pidada ELi ja USA majanduslike suhete ja eeskätt TTIP strateegilist tähtsust ka võimalusena edendada eeskirjadepõhises raamistikus kinnistatud põhimõtteid ja väärtusi, mida EL ja USA jagavad ja hindavad, ning ülemaailmse kaubanduse, investeeringute ja kaubandusega seotud küsimustes tuleb kujundada ühine lähenemisviis ja arusaam, nt kõrged standardid, normid ja eeskirjad, eesmärgiga töötada välja laiaulatuslikum Atlandi-ülese tegevuse kontseptsioon ja ühised strateegilised eesmärgid; tuleb silmas pidada, et Atlandi-ülese turu suurust arvestades annab TTIP võimaluse kujundada ja reguleerida rahvusvahelist kaubanduskorda, et tagada mõlema bloki õitseng ühendatud maailmas;
 - iv) arvestades eelkõige viimase aja positiivseid arengusuundumusi WTOs, tuleb tagada, et USAga sõlmitav leping oleks vaheaste laiemate kaubandusläbirääkimiste alustamiseks, mitte WTO protsessi ennetav või sellele vastu töötav; kahe- ja mitmepoolseid kaubanduslepinguid tuleks üldjoontes pidada paremuselt teiseks võimaluseks, mis ei tohi takistada püüdeid märkimisväärsete edusammude tegemiseks mitmepoolsetel tasandil; TTIP puhul tuleb tagada sünergia muude praegu läbirääkimiste etapis olevate kaubanduslepingutega;
 - v) tuleb silmas pidada, et ELi toimimise lepingus on ELi kaubanduspoliitika määratletud olulise osana liidu üldisest välistegevusest ja sellest tulenevalt tuleb hinnata lõpliku lepingu mõjusid, tunnistades võimalusi, nagu lihtsam juurdepääs turule tänu ühistele Atlandi-ülestele standarditele, ja riske, nagu kaubavahetuse ümbersuunamine arengumaadest tariifsete soodustuste kadumise tõttu;
 - vi) tagamaks, et lepinguga austatakse täielikult ELi põhiõiguste standardeid, tuleb lisada õiguslikult siduv ja peatav inimõiguste klausel, mis on tavapärane osa ELi ja kolmandate riikide vahelistes kaubanduslepingutes;
- b) seoses turulepääsuga
- i) tuleb tagada, et turulepääsu pakkumine eri valdkondades on vastastikune, võrdselt ulatuslik ja arvestab mõlema poole ootustega, tuleb toonitada, et

nende valdkondade kohta tehtud eri ettepanekud peavad olema tasakaalustatud;

- ii) tuleb püüda kaotada kõik tollimaksud, võttes samas arvesse, et mõlemal poolel on arvukalt tundlikke põllumajandus- ja tööstustooteid, mille täieliku loendi osas tuleb läbirääkimisprotsessis kokkuleppele jõuda; tuleb kõige tundlikumate toodete osas ette näha kohased üleminekuajad ja kvoodid ja mõnel üksikul juhul sellised tooted välja jätta, võttes arvesse tõsiasja, et paljudel juhtudel on ELi eeskirjade tõttu nende toodete tootmiskulud ELis suuremad;
- iii) nagu läbirääkimisvolitustes selgelt ette nähtud, tuleb lisada leppesse kaitseklausel, mida kohaldatakse juhul, kui tekib oht, et mingi konkreetse toote import võib kahjustada omamaist tootmist, viidates eraldi toidutoomisele ning suure energiakasutusega ja süsinikdioksiidi lekkega keemia-, tooraine- ja terasetööstuse sektoritele ELis;
- iv) tuleb meeles pidada, et ELil kui maailma suurimal kaubandusblokil on olulised aktiivsed huvid ülimalt spetsialiseerunud teenuste sektoris, näiteks tehnika- ja muude kutseteenuste, telekommunikatsiooni-, finants- ja transporditeenuste sektoris;
- v) tuleb laiendada teenuste turulepääsu nn hübriidloendi põhimõtte kohaselt, kasutades turulepääsuks nn positiivseid loendeid, mille alusel nimetatakse sõnaselgelt teenused, mille turg avatakse välisäriühingutele, ning välistatakse uued teenused, tagades samas, et võimalikud kavandatud meetmete rakendamiskeelud ja sillaklauslid kehtivad üksnes mittediskrimineerivate sätete suhtes ning võimaldavad piisavat paindlikkust, et viia üldist majandushuvi pakkuvad teenused tagasi riikliku kontrolli alla ning võtta arvesse uute ja innovatiivsete teenuste tekkimist ja kasutada riigisisises korras nn negatiivse loendi põhimõtet;
- vi) läbirääkimiste käigus tuleks tõsiselt tegeleda praeguste piirangutega, mille USA on Euroopa äriühingutele kehtestanud mere- ja õhutransporditeenuste valdkonnas tulenevalt USA õigusaktidest, nagu Jonesi akt (Jones Act), välismaiseid süvendustööde ettevõtjaid käsitlev akt (Foreign Dredging Act), föderaalne lennundusseadus (Federal Aviation Act) ja USA lennukabotaaži seadus (Air Cabotage law), ning seoses kapitalipiirangutega välismaisele osalusele lennuettevõtetes, mis takistavad tõsiselt ELi äriühingute turulepääsu ning innovatsiooni USAs eneses, ning need piirangud tuleks kõrvaldada;
- vii) tuleb tugineda ühisavaldusele, mis kajastab läbirääkijate selget otsust jätta Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse kohaldamisalast välja praegused ja tulevased üldhuviteenused ning üldist majandushuvi pakkuvad teenused (sealhulgas, kuid mitte ainult vesi, tervishoid, sotsiaalteenused, sotsiaalkindlustussüsteemid ja haridus), tagamaks, et riigi ja vajaduse korral kohalikele asutustele jääks täielik õigus kehtestada, võtta vastu, jätta jõusse või tunnistada kehtetuks mis tahes meetmeid, mis on seotud avalike teenuste tellimise, korraldamise, rahastamise ja pakkumisega, nagu on ette nähtud aluslepingutes ja ELi

läbirääkimisvolitustes; niisugust väljajätu tuleks kohaldada sõltumata sellest, kuidas neid teenuseid pakutakse ja rahastatakse;

- viii) tuleb teha suuri pingutusi, et tagada kutsekvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine, luues eelkõige õigusraamistiku, kus osariikidel on selles valdkonnas reguleerimisvolitused, et võimaldada ELi ja USA oskustöölistel töötada kummalgi pool Atlandi ookeani ning hõlbustada investorite, oskustööliste, kõrgelt kvalifitseeritud töötajate ja tehnikute liikuvust ELi ja USA vahel Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerlusega hõlmatud sektorites;
- ix) tuleb meeles pidada, et viisalihtsustus on Euroopa teenuseosutajate ja kaubatarnijate jaoks üks peamine kõnealuse lepingu eeliste kasutamise element, ning läbirääkimiste raames tuleb USA-le avaldada suuremat poliitilist survet, et see tagaks täieliku vastastikuse viisavabaduse ja võrdse kohtlemise kõikidele ELi liikmesriikide kodanikele, nii et neid ei diskrimineeritaks pääsul USAsse;
- x) tuleb ühendada finantsteenuste turulepääsu käsitlevad läbirääkimised ja finantseeskirjade lähendamise kõrgeimal tasemel, et toetada vajalike eeskirjade kehtestamist ja kokkusobivust eesmärgiga tugevdada finantsstabiilsust, tagada piisav kaitse finantstoodete ja -teenuste tarbijatele ning toetada seniseid koostööpüüdeid muudel rahvusvahelistel foorumitel, nagu Baseli pangajärelevalve komitee ja finantsstabiilsuse nõukogu; tuleb tagada, et need koostööpüüded ei piiraks ELi ja liikmesriikide reguleerimis- ja järelevalvealast suveräänsust, sealhulgas nende võimet keelustada teatavaid finantstoteid ja -tegevusi;
- xi) ELi, selle liikmesriikide ja USA vahel tuleb sisse seada tõhustatud koostöö, sealhulgas mehhanismid tõhusama rahvusvahelise koostöö tegemiseks eesmärgiga kehtestada kõrgemad üleilmsed finants- ja maksualase kuritegevuse ning korrupsiooni vastased standardid;
- xii) tuleb tagada, et andmevoogude liberaliseerimine, eeskätt e-kaubanduse ja finantsteenuste valdkonnas, ei seaks ohtu andmekaitset käsitlevat ELi õigustikku, samas tuleb tunnustada andmevoogude tähtsust Atlandi-ülese kaubanduse ja digitaalmajanduse alustalana; keskse tähtsusega punktina tuleb lisada laiaulatuslik ja üheselt mõistetav horisontaalne iseseisev säte, mis põhineb teenustekaubanduse üldlepingu (GATS) XIV artiklil ning millega jäetakse kehtiv ja tulevane ELi isikuandmete kaitse alane õigusraamistik lepingust välja, seadmata tingimusi, et see peab olema kooskõlas TTIP muude osadega; läbirääkimisi isikuandmete vooge käsitlevate sätete üle tuleb pidada üksnes juhul, kui andmekaitsealaste eeskirjade täielik kohaldamine on tagatud ja sellest peetakse kinni kummalgi pool Atlandi ookeani, samuti tuleb teha koostööd USAga, et ergutada kolmandaid riike võtma kogu maailmas vastu samalaadseid kõrgeid andmekaitsealaseid standardeid;
- xiii) tuleb meeles pidada, et seni, kuni USA ei ole massilist jälgimistegevust täielikult loobunud ning kuni ei leita ELi kodanike andmekaitseõiguste, sh haldus- ja õiguskaitse asjus sobivat lahendust, säilib oht, et Euroopa

Parlament ei anna lõplikule TTIP lepingule nõusolekut, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi 12. märtsi 2014. aasta resolutsiooni¹ punktis 74;

- xiv) tuleb tagada, et täielikult taastuks ELi ja USA vastastikune usaldus, mida massilise jälgimistegevusega seotud skandaalid on kahjustanud;
- xv) tuleb lisada nõudlik konkurentsi käsitlev peatükk, millega tagatakse, et eeskätt digitaalvaldkonnas järgitakse nõuetekohaselt Euroopa konkurentsiõigust; tuleb tagada, et erasektori äriühingutel oleks võimalik õiglastel tingimustel konkureerida riigi omanduses või riigi kontrolli all olevate äriühingutega; tuleb tagada, et erasektori äriühingutele antavaid riigi toetusi reguleeritaks ja et nende suhtes kohaldataks läbipaistvat kontrollisüsteemi;
- xvi) tuleb nõuda digitaalmajanduse (mis oma olemuselt on ülemaailmne, aga mille peamised tugipunktid asuvad ELis ja USAs) valdkonna avatud konkurentsi ja arendamist; läbirääkimistel tuleb rõhutada, et digitaalmajandus peab Atlandi-ülesel turul olema keskse tähtsusega, peab aitama võimendada maailmamajandust ja rohkem avada ülemaailmseid turge;
- xvii) seoses infoühiskonna- ja telekommunikatsiooniteenustega tuleb meeles pidada, et äärmiselt oluline on TTIPga tagada teenuseid osutavatele ELi ettevõtjatele vastastikkusele tuginedes võrdsed tingimused koos võrdse ja läbipaistva juurdepääsuga USA turule ning näha USA teenuseosutajatele ette kohustus austada ja järgida Euroopas või Euroopa klientidele teenuseid osutades kõiki asjaomaseid tööstusharu ja tooteohutuse standardeid ning tarbijaõigusi;
- xviii) lepingus tuleb kogu lepingu suhtes kohaldatava õiguslikult siduva üldklausli abil täielikus kooskõlas UNESCO kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsiooniga tagada, et lepinguosalistele jääb õigus võtta vastu või jätta jõusse mis tahes meetmeid (eelkõige reguleerivaid ja/või finantsmeetmeid) kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse kaitseks või edendamiseks kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud asjakohaste artiklitega, samuti meedia vabaduse ja mitmekesisuse kaitseks, sõltumata kasutatavast tehnoloogiast või leviplatvormist, ning pidades meeles, et liikmesriikide poolt Euroopa Komisjonile antud volitustest on audiovisuaalmeedia teenused selgesõnaliselt välja jäetud;
- xix) tuleb täpsustada, et ükski lepingu säte ei mõjuta ELi või ELi liikmesriikide õigust toetada kultuurisektorit ning kultuuri-, haridus-, audiovisuaal- ja pressiteenuseid ja anda neile rahalist toetust;
- xx) tuleb kinnitada, et TTIP lepingust tulenevad kohustused ei ohusta kindlaksmääratud raamatuhinna süsteemi ega ajalehtede ja ajakirjade hinnakokkuleppeid;

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0230.

- xxi) tagada üldklausliga ELi liikmesriikidele õigus võtta vastu või säilitada mis tahes meetmeid seoses kõigi selliste haridus- ja kultuuriteenuste osutamisega, mis on kasumit mittetaotlevad ja/või mida rahastab mingis ulatuses avalik sektor või mis saavad mis tahes vormis riigiabi, ning tagada, et erasektori rahastatavad välismaised teenuseosutajad vastavad kodumaiste teenuseosutajatega samaväärsetele kvaliteedi- ja akrediteerimisnõuetele;
- xxii) võttes arvesse Euroopa äriühingute, eelkõige VKEde suurt huvi saavutada mittediskrimineeriv juurdepääs USA riigihankelepingutele nii föderaalset kui ka sellest madalamal tasandil, näiteks ehitusteenuste, tsiviilehituse, transpordi ja energeetika infrastruktuuri ning kaupade ja teenuste valdkonnas, tuleb riigihankeid käsitleva peatüki suhtes järgida ambitsioonikat lähenemisviisi, pidades seejuures kinni selle peatüki vastavusest uutele ELi riigihangete ja kontsessioonilepingute direktiividele, et kooskõlas vastastikkuse põhimõttega kaotada suur erinevus, mis praegu esineb mõlemal pool Atlandi ookeani kõnealuse kahe riigihangete turu avatuse määra osas, muutes USA turu (mida siiani reguleeritakse 1933. aasta Ameerika toodete eelistamist käsitleva aktiga „Buy American Act”) märkimisväärselt avatumaks nii föderaalset kui ka sellest madalamal tasandil ning tuginedes kohustustele, mis võeti lepingus riigihangete kohta (Agreement on Government Procurement – GPA), ning kaotades piirangud, mida kohaldatakse praegu Ameerika Ühendriikides ühtviisi föderaalset, riigi ja kohalikul tasandil; tuleb luua mehhanismid, millega tagatakse USA föderaalvõimude võetud kohustuste täitmine kõikidel poliitilistel ja haldustasanditel;
- xxiii) tuleb tagada, et USA suurendaks oma territooriumil kehtiva otsustamisprotsessi läbipaistvust eesmärgiga luua avatud, mittediskrimineerivad ja prognoositavad menetlusnõuded, millega tagatakse ELi ja USA äriühingute, eelkõige VKEde puhul võrdne juurdepääs riigihankelepingute pakkumuste esitamisele;
- xxiv) tuleb soodustada ELi ja USA koostööd rahvusvahelisel tasandil, et edendada kõikidel föderaalsetel ja nendest madalamatel valitsemistasanditel riigihangete puhul ühiseid jätkusuutlikkuse standardeid, muu hulgas hiljuti läbivaadatud riigihankeid käsitleva lepingu rakendamisel; ühtlasi tuleb soodustada seda, et ettevõtted võtaksid vastu ja järgiksid sotsiaalse vastutuse standardeid, mis põhinevad Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) suunistel rahvusvahelistele ettevõtetele;
- xxv) tuleb tagada USA osariikide kaasamine läbirääkimisprotsessi, et saavutada olulisi tulemusi USA riigihankelepingute avamisel ELi ettevõtjatele;
- xxvi) riigihankemenetlustes tuleb arvestada kaitse- ja julgeolekuvaldkonna tundlikkust ning võtta arvesse 2013. aastal toimunud Euroopa Ülemkogu kaitseteemalisel kohtumisel riigipeade ja valitsusjuhtide kehtestatud eesmärged edendada Euroopa julgeoleku- ja kaitseturu ning Euroopa kaitsektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EDTIB) loomist;

- xxvii) tuleb tagada, et läbirääkimistel päritolureeglite üle püütakse kooskõlastada ELi ja USA lähenemisviisi ning kehtestada tulemuslikud päritolureeglid, mis aitaks vältida päritolureeglite õonestamist muude lepingutega, läbirääkimistes tuleb näha võimalust selles suunas edasi liikuda, et kehtestada ühised standardid toodete päritolu kohustuslikuks märkimiseks; arvestades ELi ja Kanada vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu läbirääkimiste lõpetamist ning ELi ja Mehhiko vahelise vabakaubanduslepingu võimalikku uuendamist, tuleb arvesse võtta kumuleerumise võimalust ja ulatust; siiski tuleb meeles pidada, et TTIP eesmärk on hõlbustada USAs ja ELis toodetud kaupadega kauplemist ja mitte lubada importi kolmandatest riikidest, seepärast tuleks igal üksikjuhul eraldi kaaluda teatud toodete väljajätmist ning igasugune kumulatsioon tuleks välistada tundlike sektoritega seoses;
- xxviii) tuleb tagada, et TTIP oleks avatud leping, ning otsida mooduseid, kuidas toimuvast aktiivsemalt teavitada hinnatud partnereid, kes on huvitatud TTIP läbirääkimistest, sest on sõlminud tolliliidu lepingu kas ELi või USAga;

c) seoses regulatiivse koostöö ja sidususe ning mittetariifsete tõketega

- i) tuleb tagada, et regulatiivse koostöö peatükiga edendatakse läbipaistvat, tõhusat ja konkurentsi soodustavat majanduskeskkonda, mistarvis tuleks kindlaks teha võimalikud tulevased mittetariifsed kaubandustõkked, mis ebaproportsionaalselt mõjutavad VKEsid, ja neid vältida, ning et lihtsustatakse kaubandust ja investeerimist, töötades samal ajal välja ja tagades tervise ja ohutuse valdkonnas võimalikult kõrge kaitsetaseme kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 191 sätestatud ettevaatuspõhimõttega ning õigusaktidega, mis käsitlevad tarbija-, töötajate ja keskkonnakaitset ja loomade heaolu, aga ka ELi kultuurilise mitmekesisuse valdkonnas; sõltumatut reguleerimispädevust täielikult järgides tuleb toetada reguleerivate asutuste vahelise struktureeritud dialoogi ja koostöö sisseseadmist võimalikult läbipaistval viisil ja huvirühmade kaasamisel; lisada tuleb reguleerimise sidususe ja läbipaistvusega seotud horisontaalsed küsimused, et välja töötada ja rakendada kaupsid ja teenuseid käsitlevad eeskirjad, mis oleksid toimivad, kulutõhusad ja paremini ühitatavad; mõlema poole läbirääkijad peavad, tuginedes kogemustele, mida paljude aastate vältel on saadud mitmesugustel foorumitel, sealhulgas Atlandi-üleses majandusnõukogus ja kõrgetasemelisel õiguslase koostöö foorumil peetud aruteludel, kindlaks tegema ja selgelt välja ütleva, missugused tehnilised menetlused ja standardid on esmatähtsad ning mille suhtes ei saa järeleandmisi teha, mille jaoks võib leida ühiseid lahendusi, missugustes valdkondades on soovitatav rakendada ühistel kõrgetel standarditel põhinevat vastastikust tunnustamist ja tugevat turujärelevalve süsteemi ning missugustes valdkondades on võimalik ainult parem teabevahetus, ühtlasi tuleb hoolt kanda selle eest, et leping ei mõjutaks standardeid, mis tuleb veel kehtestada valdkondades, kus USA õigusaktid või standardid on väga erinevad ELiga võrreldes, näiteks kehtiva (raam)õigusakti (nagu REACH) rakendamine või uute seaduste vastuvõtmine (nt kloonimine) või tulevased määratlused, mis mõjutavad kaitsetaset (nt sisesekreetsioonisüsteemi

kahjustavad kemikaalid); tuleb tagada, et TTIPs sisalduvate regulatiivse koostöö sätetega ei kehtestataks menetluslikke nõudeid lepingust mõjutatavate liidu õigusaktide vastuvõtmiseks ega nähtaks ette kohtulikult kaitstavaid õigusi sellega seoses;

- ii) läbirääkimistel sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete ning tehniliste kaubandustõketega seotud meetmete üle tuleb lähtuda sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete ning tehniliste kaubandustõkete mitmepoolsete kokkulepete peamistest põhimõtetest ning kaitsta Euroopa sanitaar- ja fütosanitaarstandardeid ja -menetlusi; esmajärjekorras tuleb püüda kõrvaldada ülemääraselt koormavad sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed, sealhulgas seonduvad impordiprotseduurid, või neid märkimisväärselt vähendada; eelkõige tuleb tagada, et eelnevaid heakskiite, kohustuslikke protokolle või tollivormistuseelseid kontrole ei kohaldata alalise impordimeetmena; tuleb saavutada suurem läbipaistvus ja avatus, samaväärsete standardite vastastikune tunnustamine, parimate tavade vahetamine, reguleerivate asutuste ja huvirühmade dialoogi tihendamine ja koostöö tõhustamine standardeid kehtestavates rahvusvahelistes asutustes; läbirääkimistes sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete ning tehniliste kaubandustõketega seotud meetmete üle tuleb tagada, et mitte mingil viisil ei kahjustata kõrgeid standardeid, mis on kehtestatud selleks, et tagada toiduohutus ning inimeste, loomade või taimede elu või tervis ELis;
- iii) arvesse võtta, et valdkondades, kus ELil ja USA-l on väga erinevad normid, kokkulepet ei tule, näiteks sellistes valdkondades nagu tervishoiuteenused, GMOd, hormoonide kasutamine veisekasvatusektoris, REACH ja selle rakendamine ning põllumajandusloomade kloonimine, ning nendes küsimustes läbirääkimisi mitte pidada;
- iv) tuleb ergutada USA-d kaotama ELi loomalihaimporti keelu;
- v) horisontaalse regulatiivse koostöö peatükiga seoses tuleb edendada kahepoolset reguleerivat koostööd, et vältida tarbetuid erinevusi eelkõige uute tehnoloogiate ja teenuste vallas, mis oleks kasulik Euroopa ja USA konkurentsivõimet ja tarbijate valikuid silmas pidades; selleks tuleb parandada teabevahetust ning soodustada rahvusvaheliste õigusaktide vastuvõtmist ja rakendamist, järgides subsidiaarsuse põhimõtet ning tuginedes edukatele rahvusvahelistele pretsedentidele, nagu ISO standardid või tegevus ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) sõidukite eeskirjade ühtlustamise ülemaailmse foorumi (WP.29) raames; tuleb meeles pidada, et lepingu üks kõige olulisemaid saavutusi oleks võimalikult paljude sõidukiohutuseeskirjade samaväärsuse tunnustamine tõendatud samaväärse kaitsetaseme alusel; tuleb tagada, et iga õigusakti eelnevas mõjuhinnangus tuleks lisaks kaubandusele ja investeringutele avalduvale mõjule hinnata ka mõju tarbijatele ja keskkonnale; edendada tuleb regulatsioonide kooskõla, kahjustamata seejuures õiguspäraseid regulatiivseid ja poliitilisi eesmärke ning ELi ja USA seadusandjate pädevusi;
- vi) eesmärgiks tuleb seada tooteohutuse kõrge taseme tagamine kogu liidus,

hoides samal ajal eelkõige madala riskiastmega toodete puhul ära testimise tarbetu dubleerimise, mille tõttu raisatakse vahendeid;

- vii) käsitleda tuleb WTO kaubanduse lihtsustamise lepinguga hõlmamata küsimusi tolli valdkonnas ning rõhutada, et halduskoormuse kaotamiseks tuleb tolli ning piiridega seotud poliitika ja tegevuse puhul püüda jõuda maksimaalselt suure regulatiivse vastavuseni;
- viii) edaspidise regulatiivse koostöö raames tuleb selgelt kindlaks määrata, missugused meetmed on seotud tehniliste kaubandustõkete ning dubleeriva või üleliigse halduskoormuse ja vastavate toimingutega ning missugused on seotud põhiliste standardite ja eeskirjade või menetlustega, mis teenivad avaliku poliitika eesmärki;
- ix) tulevase koostööraamistiku loomisel tuleb täielikult austada mõlemal pool Atlandi ookeani kehtestatud õigusraamistikke ning Euroopa Parlamendi rolli ELi otsustamisprotsessis ja parlamendi demokraatlikku kontrolli ELi õigusloomeprotsessi üle, tagades samal ajal ülisuure läbipaistvuse ja pöörates tähelepanu huvirühmade tasakaalustatud kaasamisele õigusakti ettepaneku väljatöötamise raames toimuvatesse konsultatsioonidesse ning sellele, et mitte tekitada viivitusi Euroopa õigusloomeprotsessis; täpsemalt tuleb kindlaks määrata regulatiivse koostöö organi roll, koosseis ja õiguslik staatus, võttes arvesse asjaolu, et selle organi soovitude mis tahes otsene ja kohustuslik kohaldamine tähendaks aluslepingutes sätestatud seadusandlike menetluste rikkumist; jälgida tuleb ka seda, et täielikult säiliks riiklike, piirkondlike ja kohalike asutuste suutlikkus teostada seadusandlikku pädevust oma poliitikavaldkondades, eelkõige sotsiaal- ja keskkonnapoliitikas;

d) seoses eeskirjadega

- i) läbirääkimised turulepääsu ja regulatiivse koostöö üle tuleb ühendada ambitsioonikate eeskirjade ja põhimõtete kehtestamisega, seejuures tuleb aga arvestada iga samba raames esinevaid tundlikke teemasid, mille hulka kuuluvad näiteks sellised küsimused nagu säästev areng, energia, VKEd, investeeringud ja riigi omandis olevad äriühingud;
- ii) tuleb tagada, et säästva arengu peatükk oleks siduv ja jõustatav ning et selle eesmärk oleks Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) kaheksa põhikonventsiooni ja nende sisu, ILO inimväärse töö tagamise suuniste ja põhiliste rahvusvaheliste keskkonnalepingute täielik ja tulemuslik ratifitseerimine, rakendamine ja jõustamine; sätetega tuleb püüda veelgi parandada töö- ja keskkonnastandardite kaitsetaset; ulatuslik kaubanduse ja säästva arengu peatükk peab hõlmama ka ettevõtja sotsiaalse vastutuse eeskirju, mis põhinevad Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) suunistel rahvusvahelistele ettevõtjatele, ning selgelt struktureeritud dialoogi kodanikuühiskonnaga;
- iii) tuleb tagada, et töö- ja keskkonnastandardid ei piirduks üksnes kaubanduse ja säästva arengu peatükiga, vaid sisalduksid samamoodi ka lepingu teistes osades, nagu investeeringud, teenuskaubandus, regulatiivne koostöö ja

riigihanked;

- iv) tuleb tagada, et töö- ja keskkonnastandardid muudetakse jõustatavaks, kasutades ära nii ELi kui ka USA sõlmitud kehtivate vabakaubanduslepingute ja siseriikliku õiguse häid kogemusi; tuleb tagada, et töösätete rakendamise ja täitmise suhtes kohaldatakse tõhusat järelevalvet, kaasates sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskonna esindajad, ning üldist, kogu lepingule kehtivat vaidluste lahendamise mentlust;
- v) tuleb täielikult siseriiklikku õigust järgides tagada, et töötajatel, kes on töööl Atlandi-ülestes ettevõtetes, mis on registreeritud ELi liikmesriigi õiguse kohaselt, on kooskõlas Euroopa töönoukogu direktiiviga juurdepääs teabele ja konsulteerimisele;
- vi) tuleb tagada, et TTIP majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju uuritakse eelnevalt, kasutades ka põhjalikku ja objektiivset kaubanduse jätkusuutlikkuse mõjuhinnangut, järgides seejuures täielikult ELi direktiivi jätkusuutlikkuse mõjuhinnangu kohta, ning et sellesse kaasatakse selgelt ja struktureeritult kõik asjaomased huvirühmad, kaasa arvatud kodanikuühiskond; palub komisjonil läbi viia võrdlevad põhjalikud mõju-uuringud iga liikmesriigi kohta ning ELi sektorite ja USA vastavate sektorite konkurentsivõime hindamise, et prognoosida töökohtade kadumist ja lisandumist mõjutatud sektorites igas liikmesriigis, kusjuures kohanemiskulud võiks osaliselt katta ELi ja liikmesriigi poolse rahastamisega;
- vii) tuleb jääda kindlaks eesmärgile pühendada eraldi peatükk energiale, sealhulgas tööstuslikule toorainele; tuleb tagada, et läbirääkimiste käigus uurivad mõlemad pooled energiaekspordi hõlbustamise viise, nii et TTIPga kaotataks kõik kahe kaubanduspartneri vahelised kehtivad ekspordipiirangud või -tõkked seoses kütustega, sh veeldatud maagaasi ja toornaftaga, et luua konkurentsivõimeline, läbipaistev ja mittediskrimineeriv energiaturg, mis toetaks energiaallikate mitmekesistamist, aitaks kaasa varustuskindlusele ja energiahindade langetamisele, seejuures tuleb rõhutada, et see energiappeatükk peab sisaldama selgeid tagatiseid, et ELi keskkonnastandardeid ja kliimaalaseid eesmäärke ei tohi kahjustada; tuleb soovitada, et EL ja USA oma koostöö raames kaotaksid kommertslennundusele kehtiva kütusemaksuvabastuse vastavalt G20 riikide kohustusele lõpetada järk-järgult fossiilkütuste toetamine;
- viii) tuleb tagada, et ühegi lepinguga ei mõjutata partnerite õigust teostada ja reguleerida energiaallikate uurimist, kasutuselevõttu ja tootmist, ent kui kasutuselevõtt on otsustatud, kohaldatakse mittediskrimineerimise põhimõtet; tuleb meeles pidada, et vastavalt ettevaatuspõhimõttele ei tohiks ükski lepingusäte kahjustada õiguspäraseid, mittediskrimineerivaid ja demokraatlikke otsuseid energiatootmisega seoses; tuleb tagada, et nii ELi kui ka USA ettevõtjatele oleks tagatud mittediskrimineerival alusel juurdepääs toorainetele ja energiale, ning järgida tuleb energiatoodete kvaliteedistandardeid, sealhulgas selliseid standardeid, mis on seotud energiatoodete mõjuga CO₂ heitkogustele, nagu näiteks kütusekvaliteedi

direktiivis sätestatud standard;

- ix) tuleb tagada, et TTIP aitaks kaasa keskkonnasäästlike kaupade ja teenuste kasutamisele ja edendamisele, sealhulgas seeläbi, et hõlbustaks nende arendamist ja lihtsustaks nende eksporti ja importi, kasutades seega ära Atlandi-ülese majanduse pakutavate keskkonnavalaste ja majanduslike eeliste märkimisväärse potentsiaali ning täiendades käimasolevaid mitmepoolseid läbirääkimisi keskkonnasäästlike kaupade leppe üle, järgides sellega eesmärki toetada globaalse soojenemise vastast võitlust ja uute töökohtade loomist keskkonnasäästlikus majanduses;
- x) tuleb tagada, et TTIP oleks foorum, kus välja töötada ambitsioonikaid ja siduvaid energiatootmise ja energiatõhususe ühiseid jätkusuutlikkuse standardeid, sealjuures tuleb alati arvesse võtta ja järgida mõlema poole kehtivaid standardeid, nagu ELi energiamärgistuse ja ökodisaini direktiivid, samuti tuleb uurida viise, kuidas parandada koostööd energiaalase teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni ning vähese CO₂-heitega ja keskkonnahoidliku tehnoloogia edendamise vallas;
- xi) tuleb tagada, et TTIP aitaks kaasa kalavarude säästvase majandamisele ning eelkõige lepinguosaliste koostööle võitluses ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu;
- xii) tuleb tagada, et TTIP hõlmaks VKEsid käsitlevat konkreetset peatükki, mis põhineb mõlema läbirääkimispartneri ühistel kohustustel ning millega püütakse luua Euroopa VKEdele (k.a mikroettevõtetele) USAs uusi võimalusi, võttes aluseks VKEdest ekspordifirmade tegelikud kogemused, näiteks võiks kaotada kahekordse sertifitseerimise nõuded, võtta kasutusele veebipõhise teabesüsteemi eri eeskirjade ja parimate tavade kohta, hõlbustada VKEdele juurdepääsu toetuskavadele, kehtestada kiirmenetluse riigipiiril või tühistada praegu jätkuvalt kehtivad teatavad kõrged tariifid; lepinguga tuleks näha mõlema poole jaoks ette koostöömehhanismid, millega hõlbustada VKEde osalemist Atlandi-üleises kaubanduses ja investeerimises, näiteks võiks ühiselt luua VKEde ühtse kontaktpunkti, mille rajamises täidavad võtmerolli VKEde huvirühmad ja mis annab asjaomast teavet, mida VKEd vajavad eksportimiseks või investeerimiseks USAsse või USAst importimiseks, sh teavet tolli, maksude, regulatsioonide, tolliprotseduuride ja turustamisvõimaluste kohta;
- xiii) tuleb tagada, et TTIP hõlmaks põhjalikku peatükki investeringute kohta, sealhulgas sätteid nii turulepääsu kui ka investeringute kaitse kohta, arvestades, et juurdepääs kapitalile võib ergutada töökohtade loomist ja majanduskasvu; investeringuid käsitleva peatüki eesmärk peaks olema tagada mittediskrimineeriv kohtlemine Euroopa ja USA äriühingute asutamisel teineteise territooriumil, võttes siiski arvesse mõne konkreetse sektori tundlikku iseloomu; eesmärgiks peaks olema Euroopa kui investeringute sihtkoha atraktiivsemaks muutmine, usalduse suurendamine ELi investeringuteks USAsse ning investorite kohustuste ja vastutuse käsitlemine, osutades võrdlusalusena muu hulgas ka rahvusvaheliste ettevõtjate jaoks mõeldud OECD põhimõtetele ning

äritegevust ja inimõigusi käsitlevatele ÜRO põhimõtetele;

- xiv) tuleb tagada, et investeeringute kaitset käsitlevad sätted piirduksid asutamiskeskendutaks riiklikule korrale, enamsoodustusrežiimile, õiglasele ja võrdsele kohtlemisele ning kaitsele otsese või kaudse sundvõõrandamise eest, sh õigus saada kiiresti piisavat ja tõhusat hüvitist; kaitsestandardid ning investori ja investeeringu määratlused tuleks koostada õiguslikult täpselt, et kaitsta reguleerimisõigust avalikes huvides, täpsustada kaudse sundvõõrandamise tähendust ning vältida alusetuid või asjatuid nõudeid; vaba kapitalisiire peaks olema kooskõlas ELi aluslepingute sätetega ja hõlmama finantskriiside korral usaldatavusnõuete kohast erandit, mis ei oleks ajaliselt piiratud;
- xv) tuleb tagada, et välisinvestoreid koheldakse mittediskrimineerival viisil, omamata seejuures suuremaid õigusi kui kohalikud investorid, ning asendada investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise süsteem uue süsteemiga, mille suhtes kohaldatakse demokraatlikke põhimõtteid ja demokraatlikku kontrolli ning mille puhul riiklikult määratud, sõltumatud ja pädevad kohtunikud käsitlevad võimalikke juhtumeid läbipaistval viisil avalikel kohtuistungitel ning mis sisaldab apellatsioonimehhanismi, kus kohtuotsuste sidusus on tagatud ning austatakse ELi ja liikmesriikide kohtute jurisdiktsiooni ja kus erahuvid ei saa kahjustada avaliku poliitika eesmärke;
- xvi) tuleb tagada, et TTIP hõlmab ulatuslikku, tasakaalustatud ja tänapäevast intellektuaalomandiõiguste ja nende selgelt määratletud valdkondade peatükki, mis sisaldab geograafiliste tähiste tunnustamist ja paremat kaitset ning kajastab õiglast ja tõhusat kaitsetaset, takistamata seejuures ELi vajadust reformida oma autoriõiguse süsteemi ning tagades õige tasakaalu intellektuaalomandiõiguste ja avalike huvide vahel, eelkõige mis puudutab vajadust säilitada vastuvõetava hinnaga ravimite kättesaadavus, mistarvis toetatakse jätkuvalt intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide paindlikkust;
- xvii) eriti oluliseks tuleb pidada asjaolu, et EL ja USA jätkuvalt otsusekindlalt osalevad rahvusvahelistes organites toimuvatel mitmepoolsetel aruteludel patentide ülemaailmse ühtlustamise üle, ning hoiatab seepärast püüdluste eest lisada TTIP lepingusse sätteid materiaalse patendiõiguse kohta, eriti mis puudutab patentsuse ja ajapikendusega seotud küsimusi;
- xviii) tuleb tagada, et intellektuaalomandi õiguse peatükk ei sisalda sätteid interneti vahendajate vastutuse kohta või kriminaalkaristuse kui jõustamisvahendi kohta, sest Euroopa Parlament on selle eelnevalt tagasi lükanud, kaasa arvatud esildatud ACTA lepingu;
- xix) tuleb kindlustada ELi geograafiliste tähiste täielik tunnustamine ja range õiguskaitse ning tagada meetmed väärkasutuse ja eksitava teabe ja tegevuse vastu; tasakaalustatud leppe olulise osana tuleb tagada nende toodete märgistamine, jälgitavus ja ehtne päritolu tarbijate huvides ning tootjate oskusteabe kaitse;

- e) läbipaistvuse, kodanikuühiskonna kaasamise, avaliku ja poliitilise teavitamisega seoses
- i) tuleb jätkuvalt püüda suurendada läbirääkimiste läbipaistvust, tehes suuremal hulgal läbirääkimisettepanekuid üldsusele kättesaadavaks, tuleb rakendada Euroopa Ombudsmani soovitused, eelkõige need, mis käsitlevad üldsuse juurdepääsu dokumentidele;
 - ii) nende läbipaistvuspüüdlustega tuleks saavutada olulisi praktilisi tulemusi, muu hulgas jõuda läbipaistvuse parandamiseks USAga kokkulepetele, mis hõlmaksid Euroopa Parlamendi liikmete juurdepääsu kõikidele läbirääkimisdokumentidele, sh terviktekstidele, säilitades samal ajal nõuetekohase konfidentsiaalsuse, nii et Euroopa Parlamendi liikmed ja liikmesriigid saaksid pidada huvirühmade ja üldsusega edasiviivaid arutelusid; tuleks tagada, et kumbki läbirääkimispool peaks põhjendama, miks keeldutakse läbirääkimisettepaneku avalikustamisest;
 - iii) tuleb edendada veelgi tihedamaid sidemeid liikmesriikidega, kes andsid Euroopa Komisjonile läbirääkimisvolitused alustada läbirääkimisi USAga, et soodustada nende aktiivset kaasamist sellesse, kuidas Euroopa kodanikke paremini teavitada lepingu kohaldamisalast ja võimalikest eelistest, nagu võeti eesmärgiks nõukogu 20. märtsi 2015. aasta järeldustes, et tagada laiaulatuslik faktipõhine avalik arutelu TTIP üle Euroopas ning lahti rääkida lepinguga seonduvad konkreetset probleemid;
 - iv) kogu läbirääkimisprotsessi vältel tuleb suurendada oma järjepidevat ja läbipaistvat seotust mitmesuguste huvirühmadega; kutsub kõiki huvirühmi aktiivselt osalema ning esitama läbirääkimiste tarvis olulise tähtsusega algatusi ja teavet;
 - v) tuleb ergutada liikmesriike, et nad kooskõlas oma vastavate põhiseaduslike kohustustega kaasaksid parlamente, liikmesriikidele tuleb anda igakülgselt vajalikku toetust, et nad saaksid seda ülesannet täita ja oma parlamente paremini teavitada, et parlamendid oleksid käimasolevate läbirääkimiste ajal piisavalt informeeritud;
 - vi) tuleb aluseks võtta veelgi tihedamad sidemed Euroopa Parlamendiga ning taotleda veelgi intensiivsemat struktureeritud dialoogi, sest parlament kavatses jätkuvalt teraselt jälgida läbirääkimiste protsessi ning teha omalt poolt koostööd komisjoni, liikmesriikide, USA Kongressi ja valitsusega ning huvirühmadega mõlemal pool Atlandi ookeani, et tagada tulemus, mis toob kasu ELi, USA ja kolmandate riikide kodanikele;
 - vii) tuleb tagada, et TTIP ja selle tulevase rakendamisega kaasneks Atlandi-ülese parlamentidevahelise koostöö süvendamine, võttes aluseks õigusloojate Atlandi-ülese dialoogi ja selle kogemused, mis peaks tulevikus viima laiemale ja tõhusamale poliitilisele raamistikuni, mille abil töötada välja ühised lähenemisviisid, tugevdada strateegilist partnerlust ning parandada ELi ja USA ülemaailmset koostööd;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos Euroopa Parlamendi

soovitustega komisjonile ja teavitamise eesmärgil nõukogule, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning USA valitsusele ja USA Kongressile.